

Zákon o odpadech jasně ukazuje, jak se má odpadové hospodářství změnit

Co do praxe přinese nová odpadová legislativa, která prošla až k podpisu prezidenta bez senátních připomínek? Co si ministerstvo životního prostředí myslí o výtkách, že nahrává monopolu ve sběru obalů? A jakou dohru ještě bude mít kontroverzní poslanecký návrh, který odpustí skládkářům nevybrané poplatky? Na tyto a další otázky jsme se ptali ředitele odboru odpadů ministerstva Jana Maršáka.

Často slyším, že odpadáři mají obavy z toho, jak budou vypadat katalogy a prováděcí předpisy k zákonům. Byla to i jedna z výtek senátorů, kteří zákony loni v listopadu původně vrátili sněmovně. Jak to

aktuálně vypadá se vznikem předpisů?

V souvislosti s novou legislativou pro odpady, výroby s ukončenou životností a obaly připravujeme celkem šest vyhlášek. Jde o vyhlášku o katalogu odpadů a hodnocení jejich nebezpečných vlastností, vyhlášku k novele zákona o obalech a dále vyhlášky k asfaltům, autovrakům, elektroodpadům a nakládání s odpady. Pět z nich jsme již poslali do meziresortního připomínkového řízení. Vyhláška o Katalogu odpadů je již dál, respektive po projednání na příslušné komisi Legislativní rady vlády. Určitě je naší prioritou projednat prováděcí předpisy co nejdříve, aby všechny subjekty znaly i veškeré podrobnosti související s novou legislativou.

Jednou z kritických připomínek k nové legislativě byl hrozící nedostatek času na to, aby se jí všichni přizpůsobili. Konkrétně jde například o přípravu nových smluv, o úpravy interních systémů nebo softwarů. Jak na tohle nové zákony myslíte?

Pro důležité oblasti jsme stanovili zmíněná přechodná období, aby se všichni stihli přizpůsobit. Je jich celá řada, například jsou stanovena přechodná období pro úpravy povolení pro jednotlivé typy zařízení. Pro obce je dů-

ležitá přechodné období, které uvádí, že nastavení poplatku pro občany mohou mít ještě v roce 2021 podle stávajících pravidel, nově se musí poplatek nastavit až pro rok 2022.

Kromě toho se soustředíme i na metodickou podporu obcím a krajům, aby přechod na novou legislativu byl co nejhladší. První informace jsme poskytli již v prosinci a další budou následovat v lednu. Samozřejmě počítáme s tím, že se budou postupně objevovat další dotazy, takže na metodikách budeme pracovat průběžně v roce 2021.

Podle některých kritiků chybí v nových zákonech reálný plán toho, co se bude dít ohledně skládkování po roce 2030. Můžete to okomentovat?

Tak to není, ministerstvo má jasný plán a realizuje ho. Jde o kombinaci legislativních, strategických a finančních nástrojů. Zákon o odpadech jasně ukazuje, jak se má odpadové hospodářství změnit, abychom neměli v roce 2030 potíže při omezení skládkování. Horizont deseti let je podle nás dostatečný k vybudování odpovídající infrastruktury, která skládky z větší části nahradí. Skládky budou fungovat i po roce 2030, bude na ně ale směřovat významně méně odpadů než doposud. (...)

Anna Soldatova

V Česku vzniklo předloni víc než 3,5 tisíce kilogramů odpadů na hlavu

V roce 2019 vzniklo v České republice 37,4 milionu tun všech odpadů, z toho 1,8 milionu tun nebezpečných. Na jednoho obyvatele tak připadá produkce 3502 kilogramů. Oproti předchozímu roku je to mírný pokles, kdy vzniklo 37,8 milionu tun. Vyplývá to z dat, která zveřejnilo ministerstvo životního prostředí.

Co se týče komunálního odpadu, vyprodukovali ho lidé předloni 5,9 milionu tun, což je o 1,6 procenta víc než v roce 2018. Celková produkce odpadu mírně klesla na 37,4 milionu tun,

předloni to bylo 37,8 milionu tun. Stále se ho však příliš ukládalo na skládky.

Komunálního odpadu připadlo na jednoho člověka podle úřadu průměrně 551 kilogramů ročně, zhruba o sedm kilogramů víc než v předchozím roce. V případě všech druhů odpadů na jednoho obyvatele Česka pak ročně připadla produkce 3502 kilogramů.

Nejvíce, konkrétně 14 procent, všech odpadů bylo v Praze, následuje Jihomoravský a Středočeský kraj, oba s podílem 13 procent. V případě Prahy a jihu Moravy překročilo množství odpadu pět milionů tun.

V případě komunálního odpadu vede Středočeský kraj. S více než 800 000 tun tvořil 14 procent produkce v Česku. Další je Praha s 721 000 tun (12 procent) a Moravskoslezský kraj, kde lidé vyhodili 653 000 tun odpadků, což je o procentní bod méně. Nebezpečných odpadů bylo podle MŽP 1,8 milionu tuny, oproti roku 2018 jde o mírný pokles. Nejvíce, přes 300 000 tun, jich loni připadlo na Moravskoslezský kraj, druhý byl Středočeský kraj s 264 000 tun a třetí Jihomoravský kraj, kde loni vzniklo 177 000 tun tohoto odpadu. (...)

-red-

V lednovém čísle časopisu Odpady si můžete přečíst:

- **Téma čísla:**
- **Předcházení vzniku odpadů**
- **Rozhovor s Janem Maršákem**
- **Speciál:**
- **Nové odpadové zákony**
- **Reuse centrum není jen vetešnictví**
- **Vsetín jde příkladem v předcházení vzniku odpadů**

ZPRÁVY

Hodnocení EIA na spalovnu v Rybitví je pozastavené

Ministerstvo životního prostředí požaduje po investorech, aby doplnili dokumentaci a vypořádal se s připomínkami. Firma AVE CZ odpadové hospodářství vlastní odstavenou spalovnu od roku 2006, dva roky předtím už byla uzavřena, protože nesplňovala emisní limity. Chemička Synthesia ji proto prodala. Od té doby se odpadová společnost snaží o obnovu provozu. Množství ročně spalovaného materiálu navrhuje ve dvou variantách, kromě původně plánovaných 20 000 tun nově také 15 800 tun.

První žádost podalo AVE CZ na ministerstvo životního prostředí v roce 2010. Pod protestní petici se v roce 2009 podepsalo téměř 50 000 lidí, ministerstvo životního prostředí nakonec vydalo záporné stanovisko EIA.

Spotřeba potravin byla v roce 2019 rekordní

Spotřeba potravin včetně ztrát a odpadů byla v roce 2019 v Česku rekordní, činila 796,5 kilogramu na obyvatele. Proti roku 1993 se zvýšila o 65,5 kilogramu. Meziročně vzrostla o 6,9 kilogramu, více se jedlo například maso, řekla vedoucí oddělení statistiky zemědělství a lesnictví Českého statistického úřadu Renata Vodičková.

„Historicky nejvyšší spotřeby na obyvatele bylo dosaženo u spotřeby rýže, a to 6,7 kilogramu, dále u drůbežního masa 29 kilogramů, sýrů 13,8 kilogramu, ostatních mléčných výrobků 35,2 kilogramu a jižního ovoce 37,5 kilogramu,“ uvedla Vodičková. Naopak klesla spotřeba chleba, králičího masa, konzumního mléka nebo soli.

Doosan Škoda Power vyrobí turbínu pro britskou spalovnu odpadu

Plzeňský Doosan Škoda Power dodá turbosoustroj o výkonu 76,9 MW pro chystanou spalovnu komunálního odpadu v obci Lostock Gralam nedaleko Manchesteru. Zařízení má být zprovozněno závěrem roku 2023, řekl

Komentář: Zákony nejsou dokonalé, ale aspoň víme, na čem jsme

Chtělo by se s Jaroslavem Haškem říci: „Tak nám schválili nové odpadové zákony“. Po zhruba deseti letech projednávání, komisí, diskusí, pracovních skupin, vášnivých sporů a lobbistických tlaků jsou zákony hotovy a popedpal je prezident.

Poté, co prošly Poslaneckou sněmovnou, učinil Senát hrdinský pokus je zvrátit, a zákony vrátil k novému projednávání ve svém senátním znění. Zákon o obalech pak rovnou celý zamítl.

Nad zákonem o odpadech se napodruhé ve sněmovně ještě trochu diskutovalo, u zákonů o obalech a výrobcích s ukončenou životností však na prosazení sněmovní verze stačilo pouhých šest minut.

Co nám nové odpadové zákony přinesou? V prvním přiblížení budou mít všichni co číst, protože zákony jsou velmi obsáhlé. Do

konce roku 2020 platný zákon o odpadech měl kolem 120 paragrafů, a to zahrnoval i zpětný odběr. Nový zákon o odpadech má 158 paragrafů a zcela nový zákon o výrobcích s ukončenou životností 144 paragrafů. K tomu je ještě zákon změnový. A návrh vyhlášky o nakládání s odpady má skoro 200 stran.

Chaos na úvod

Zákon začal platit od 1. ledna tohoto roku. V době, kdy byl schválen, vůbec nebyly hotovy prováděcí vyhlášky. Na ně jsou v zákoně rozsáhlá zmocnění, a bez nich se zákon nedá použít v praxi, ani se připravit na nové požadavky. Není to ale nic nového: nový zákon bez prováděcích vyhlášek a s prakticky okamžitou účinností už jsme tady párkrát měli. Je to chování poněkud gubernátorské: tohle jsou vaše povinnosti, co musíte plnit. Zaříd'te si to, jak chcete, ale když to nesplníte, přijde trest.

Senát měl s tímto stavem opravdu velký problém a navrhl posunutí účinnosti zákonů o jeden rok, aby se na ně praxe měla čas připravit (zásadní termíny, jako zákaz skládkování v roce 2030, by se tím však neposunuly). S tímto požadavkem vrátil zákony sněmovně, ale neuspěl. Dalo se to očekávat, ministr Brabec od počátku deklaroval, že posun termínu je nepřijatelný. Česko honí termíny implementace evropské legislativy, které vypršely už v létě 2020. Úkol jsme tedy s odřenýma ušima splnili, otázka je, s jakým výsledkem. Z reakcí odborné veřejnosti je zřejmá jistá úleva, protože teď už víme, na čem jsme. Převládá však názor, že zákony mají řadu nedostatků, někdy zcela zásadních. (...)

Jarmila Šťastná

Výzkum radí, jak předcházet odpadům v jídelnách a rychlých občerstveních

V závodních jídelnách, menzách, kantýnách a fast foodech se ročně vyhodí až 27 000 tun jídla. Zjistil to výzkum, na kterém se podílelo Technologické centrum (TC) Akademie věd ČR, společnost Median, Ústav zemědělské ekonomiky a informací a iniciativa Zachraň jídlo. Projekt trval dva roky, a jedním z jeho výstupů je právě brožura a motivační plakáty pro restaurace, které obsahují tipy, jak plýtvání omezit.

„V České republice doposud neexistovala souhrnná data o tom, kolik potravin se vyhodí v provozech veřejného stravování. Během dvou let se nám podařilo shromáždit jak reálná čísla z terénního měření, tak i příčiny plýtvání a doporučení, jak snížit množství znehodnocených potravin,“ řekla Lenka Hebáková z TC.

Podle průzkumu se denně v těchto provozech vyhodí v průměru 11 kilogramů potravin na 100 kilogramů připravených pokrmů. Denně je to 45 kilogramů potravinového odpadu a ztrát, z nichž 56 % vznikne při přípravě pokrmů ještě v kuchy-

ni, dalších 30 % tvoří zbytky jídel po stravnících a 14 % vzniká při výdeji nebo prodeji hotových jídel.

Rozdíly v množství odpadu mezi kuchyni a výdejem odpovídají podle výzkumu odlišným způsobům zpracování a distribuce jídel v jednotlivých typech provozů. Například v jídelnách a samoobslužných restauracích pokrmy zůstávají v kuchyni, kde je obsluha kompletní, i několik hodin. Výdej a prodej těchto pokrmů je od kuchyně organizačně oddělen. Ale třeba v bageteriích a rychlém občerstvení se manipulace s hotovým jídlem minimalizuje. Oddělení kuchyně od výdeje je zde méně výrazné a pokrmy se předávají velmi rychle.

U jídel a samoobslužných restaurací se podle průzkumu jedná o ztráty asi o 8,5 tisíce tun ročně, u provozů rychlého občerstvení až o 18,3 tisíce tun.

Dohromady tedy jde o necelých 27 tisíc tun potravinového odpadu, což je v přepočtu na jednoho obyvatele České republiky 2,7 kg ročně, a to jen z restaurací s rychlou obsluhou. (...)

Anna Soldatova

ODPADY – PDF SERVIS MĚSÍČNÍKU VYDAVATELSTVÍ Profi Press s. r. o., web: www.odpady-online.cz

Elektronická příloha časopisu Odpady. Registrován: Odpady (Praha) ISSN 1210-4922. Kontakt na redakci: Odpady, Jana Masaryka 2559/56b, 120 00 Praha 2. Anna Soldatova, šéfredaktorka, tel.: 737 273 718, anna.soldatova@profiexpress.cz, Michaela Glagolichová, manažer inzerce, michaela.glagolichova@profiexpress.cz ©Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu vydavatelství Profi Press s. r. o. je zakázána jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce (tištěnou i elektronickou formou) jakéhokoliv materiálu nebo části materiálu zveřejněného v tomto PDF servisu. Neoznačené materiály pocházejí ze servisu ČTK.

ZPRÁVY

Ondřej Činčura, mediální zástupce plzeňského Doosanu, jehož turbíny pracují téměř ve všech zemích světa. Hodnotu zakázky neuvedl.

„Spojené království je pro nás velmi úspěšné teritorium, naše turbíny tu mají dobré jméno díky úspěšným realizacím v posledních letech,“ dodal obchodní manažer Tomáš Bayer. Inženýři Doosanu zajistí kompletní montáž, testování a uvedení do ostrého provozu.

Nová služba odpadový sken

Digitální tržiště odpadů a surovin Cyrkl.cz nabízí nově službu takzvaných odpadových skenů. Ty mají firmám rychle automaticky pomoci analyzovat odpadové toky a najít v nich potenciál pro úsporu peněz i životního prostředí.

Zájemci si mohou vybrat mezi třemi variantami. Podle tvůrců projektu dokáže efektivní sken ušetřit až 45 % ročních nákladů na odpady a 700 tun CO₂ ročně. Skeny také využívají odpadové hlášení ISPOP a pomocí automatického zpracování dat vygenerují zprávu obsahující cenové potenciály jednotlivých surovin, podrobný přehled odpadových toků a doporučených možných úspor a oblastí, na které se zaměřit.

Průzkum: Evropané chtějí více nádob na třídění odpadu

Evropané by chtěli více nádob na tříděný odpad ve veřejném prostoru. Zároveň upřednostňují nekonečně recyklovatelné obaly, lepší označování výrobků a chtějí také vědět více o tom, co se stane s odpadem po jeho vytřídění. Vyplyvá to z celoevropského průzkumu veřejného mínění, který nechala provést iniciativa Every Can Counts (Každá plechovka se počítá), která si dává za cíl zvyšovat povědomí o přínosech recyklace nápojových plechovek.

Průzkum ukázal, že drtivá většina respondentů (93 %) by ráda viděla více nádob na tříděný odpad v ulicích, veřejných prostorech, parcích, na koupalištích nebo turistických stezkách. Stejný názor má i 91 % obyvatel České republiky. Průzkum ve 14 evropských zemích mezi 13 793 respondenty starších 16 let. V České republice se anketě zúčastnilo 801 lidí.

Nelegální nakládání s odpadem vynáší italské mafii jmění

Mafiánské organizace v Itálii vydělávají jmění na nezákonném nakládání s nebezpečným odpadem či jedy. Za rok 2019 si takto přišly na 20 miliard eur (527 miliard korun), uvedla agentura APA s odvoláním na zveřejněnou zprávu ekologické organizace Legambiente.

V roce 2019 zaznamenal spolek rekordních bezmála 35 000 případů porušení zákonů v oblasti ochrany životního prostředí, což je o 23 % více než v roce 2018. Více než 9500 deliktů se týkalo nezákonného nakládání s odpady, což je nárůst o téměř 11 %. Nebezpečné látky a chemické zbytky „ekologická mafie“ často posílá na běžné skládky či do spaloven odpadu, tvrdí Legambiente.

Nejčastějšími ekologickými přečinami jsou kromě ilegálního obchodu s nebezpečným odpadem nedovolené použití betonu, úmyslné založení požáru či nezákonný obchod se zvířaty.